VIII. évfolyam. Arad, 1893. Aprilis 25. Kedd. 94-ik szám.

ARADI KÖZLÖNY

Előfizetési árak:

Helyben házhoz hordva:		Vidéken postai szétküld:	
Egész évre	12 frt	Egész évre	14 frt
Fél évre	6 „	Fél évre	7. „
Negyed évre	3 „	Negyed évre	3.50
Egy hóra	1 „	Egy hóra	1.20

Kiadóhivatal:
Az „Aradi Nyomdatársaság", főut 51. sz. a., hová hirdetések, előfizetési pénzekés a kiadás körüli panaszok küldendők.

Hirdetések dija:

Hat h. petit sor egyszer	6 kr	Bélyegdij külön	30 kr
Minden következőnél	4 „	Nyilttér sora	15 „

Szerkesztőség:
Az arad-csanádi egyesült vasutak palotájában, hová a lap szellemi részét illető közlemények intézendők. Bérmentetlen leveleket csak ismert kéztől fogadunk el.
Kéziratokat vissza nem küldünk.

A hosszu orr.

Arad, április 24.

Aradváros törvényhatósági bizottságának szombati ülésében hozott határozata még mindig foglalkoztatja a közvéleményt, természetesen nem abban az értelemben, a hogyan az Apponyista lapok — köztük a P. N. is — ujságolják, hogy t. i. »*a szavazás eredménye még jobban felizgatta a kedélyeket, a minek következése az lett, hogy a miniszter ellenesei népgyülést hivnak össze.*« Ebben csak annyi lehet igaz, hogy az izgatottság csak azon maroknyi csapatjára szoritkozik a mindenáron ellenzékieskedés politikájában utazó szélsőknek, a kik képviselőjökkel egyetemben egy kis politikai tőkét szerettek volna az ügyből kovácsolni az Apponyizmus nagyobb dicsőségére és Aradváros beláthatlan kárára. Ezek az urak, lehet, népgyülést is szándékoznak tartani, a melyen egyik-másik komoly ember számba menő polgár is részt vehet, ha rá viszi a kiváncsiság, hogy a derék meetingezők közé keveredjék.

Maga a polgárság, mely a kérdésben tisztán a város érdekének általa másként fölfogott érdekéből foglalt állást, belenyugodott a határozatba, sőt meg van azzal elégedve, mert lehetetlen attól a belátástól elzárkóznia, hogy utóvégre is méltánytalan és meg nem bocsájtható eljárás lett volna azért, mert az ő kedvök szerint nem épitik a törvénykezés épületét, hát inkább sehol és sehogy se épüljön az. Polgártársaink ezen csoportjának be kell látnia és be is látja, hogy akik az épület felállitását megszavazták, nem ellenük és érdekeik ellen törtek, mert hiszen még röviddel ezelőtt, midőn kilátás volt rá, hogy az igazságügyminiszter elfogadja a Lyceum melletti telket, egyhangulag ezen telek mellett szavaztak, jóllehet egyik-másikuknak alapos kifogása volt ezen projectum czélszerüsége iránt.

Meg van elégedve az eredménynyel különösen Aradvaros érdekelt iparossága és munkás osztálya, mert nem csekélység az, hogy egy vidéki városba három-négy százezer forintnyi idegen pénz emelje a közvagyonosodást, a mely összegbe az épitkezés a kormánynak előreláthatólag kerülni fog.

Egészen másként áll — miként emlitők — a dolog természetesen azokkal az ultrákkal, kik az ügy kapcsán a kormánynak egy világra szóló vereséget reméltek készithetni. A jezsuita sajtó már anticzipálta a győzelmet, s a P. N. szombat esti számában egy hosszabb czikkban örvendett Szilágyinak előreláthető kudarczában.

Nos, Aradváros polgársága okosabb, sem hogy egy bizonytalan irányu és czélu politikai karriér eszközéül adja magát oda, valamint hogy Aradváros érdekei is drágábbak és szentebbek, semhogy egy fakcziózus ellenzék harczához ágyutöltelékül dobassanak oda.

Minden tiszteletünk mellett is, melylyel az Apponyi-táborba szegődött aradvárosi országos képviselő személye iránt viseltetünk, határozottan el kell itélnünk a legutóbbi közgyülésen manifesztált politikai szereplését, mert bár a gazdagabb városok közé számitják Aradot, arra még sem elég gazdag, hogy az Apponyisták élethalál harczának költségeihez csak egy garassal is — nem hogy legvitálisabb érdekeinek feláldozásával — hozzájáruljon.

Ezt dokumentálta fényesen a szombati közgyülés eredménye, melyen a függetlenségi-párt tiszteletre méltó vezérférfiai is sikra szállottak — bizonyára nem Szilágyi miniszter — hanem Arad jól felfogott érdekei mellett, és megakadályozták egy oly végzetes hibának elkövetését, a melynek következményeit a város sokáig ki nem heverhette volna.

Egyébként értjük a kudarcz okozta dühöngést a »nemzeti« sajtóban. Hosszu orral kénytelenek a jó urak keserü csalódásukat regisztrálni, csak az nincs egészen helyén, hogy zavarukat valótlan ráfogásokkal igyekeznek palástolni, s kudarczukat menteni.

A »Pesti Napló« vasárnapi számában ugyanis az mondatik, hogy »*a tanács javaslata ellen szavaztak ötvenöten, mellette pedig ötvennégyen. Az ellene esett szavazatokból azonban a főispán egyet kifogásolt, minélfogva a szavazatok száma egyenlőképp megoszlott, s a döntés az elnöklő főispánnak maradt fenn, a ki a miniszter mellett döntött.*«

Hát ez egyszerüen nem ugy van, mert az ellen szavazatokból a főispán egyetlen egyet sem kifogásolt. A főispán egyszerüen azt az eredményt, azokat a szavazatokat enunciálta, melyeket a jegyzők vettek számba, s melyeket azok olvastak föl. Már pedig a főjegyzőt, ki maga is az *ellenzékkel* szavazott, részrehajlással csak nem lehet józanul vádolni, mert — ha akarja vala — egyszerübben billenthette volna a mérleget a kormány propoziciójának javára az által, hogy ő maga igennel szavaz, sem hogy más szavazatát illetéktelenül ignorálja.

Hogy a főispán nem érzett magában hajlandóságot a jegyzőket az ellenzők kedvéért utólag dezavuálni, s egy le nem adott s igy fel sem jegyzett szavazatot utólag felvétetni, az annál is inkább érthető, mert ehhez már joga sem lett volna.

Es igy most már, miután az érdekelt polgárság mindkét oldalon teljesen belenyugodott a megmásithatlan végzetbe, legjobb lesz, ha az Apponyizmus szekerét tologató ellenzék is belenyugszik abba s mivel mást ugy sem tehet, kivánjuk, hogy viselje megnyult orrát türelemmel és — jó egészségben.

Belföld.

Az egyházpolitika mellett.

Nagykükülló vármegye közgyülése Segesvárott tartott ülésében a kormány liberális egyházpolitikájának egyhangulag bizalmat szavazott.

A központi függetlenségi kör alakuló gyülése.

Vasárnap délután 3 órakor tartották meg a függetlenségi és 48-as pártkör Kalvin-téri helyiségében. Az ujonnan alakitandó kör iránt érdeklődő polgárok nagy számban jelentek meg; az orsz. képviselők közül ott voltak: Helfy Ignácz, Molnár Józsaiás, Zichy Herman gróf, Károlyi Gábor gróf. — A közgyülést Glatz György nyitotta meg, ajánlva, hogy a megjelentek járuljanak a kör megalakitásának eszméjéhez. (Helyeslés.) Ajánlja, hogy elnökül Fehér Károly választassék meg; jegyzőkül pedig Seffer László és Bogdányi Mór. (Általános helyeslés.) Glatz György kéri ezután az alapszabály-tervezet elfogadását s a szervező bizottság részéről eddig tett intézkedések helybenhagyását. Szükséges — ugymond — hogy legyen a függetlenségi polgároknak oly köre, a mely őket központositsa. Ennek a hiánya eddig is nagyon érezhető volt: ez okozta azt, hogy a választásoknál a nemzeti aspirációk nem érvényesülhettek. Ennek a hiánya az oka, hogy a nemzeti ünnepek ügye el van hanyagolva. Ismételve ajánlja a tervezet elfogadását. Helfy Ignácz szólalt föl ezután zajos éljenzés közben. Melegen üdvözli az uj kör alakulását a függetlenségi pártkör nevében. Őszinte örömmel üdvözli a mozgalmat s csak azt sajnálja, hogy ez nem előbb indult meg, mert hiszen máshol mindenütt a fővárosok e tekintetben a kezdeményezők. Nálunk sajnos a kormány közvetiti e hazafiui kötelességek teljesitését. (Derültség.) Pedig ez — természetszerüleg a polgárság kötelessége. Mind hiába beszélnek a képviselők a parlamentben, ha a kormány nem látja azt, hogy őket a polgárság támogatja. A mi sikert eddig a párt elért, az a polgárság segélyével történt. Ismételve üdvözli az ujonnan alakuló kört. (Hosszantartó, zajos éljenzés.) Seffer László köszönetet mond a függetlenségi és 48-as pártnak, nemcsak a helyiség átengedéseért, anem főleg azért, hogy Helfyvel képviseltette magát az alakuló közgyülésen. (Éljenzés.) Jelenti, hogy már is sokan adták a polgárok közül a névaláirásaikkal való meghatalmazásukat a kör alakitására. Inditványozza, hogy a közgyülés vitassa meg az alapszabály-tervezetet. Ennek során Császár József ajánlja, hogy a kör czimébe a „48-as" is fölvétessék. (Zajos ellenmondások.) Ez ellen Hoffman Arthur, Seffer László, Bogdányi Mór, Inczédy László, Szappanos Arthur dr és mások szólaltak föl s aztán a nagy többség a „48-as" czim mellőzése mellett szavazott, miközben nagy tetszésel és derültséggel találkozott Károlyi G. gr. ama megjegyzése: „Tartsunk össze. Ne játszunk a szavakkal. Szebb szó a függetlenségnél nincs. A kalendáriumcsinálást hagyjuk kalendáriumcsinálókra!" — A közgyülés ezután megvitatta s elfogadta az alapszabály-tervezetet és ezzel a kört megalakitottnak mondotta ki. Végül a szervező bizott-

ságba beválasztották az összes jelenvoltakat és elhatározták, hogy a tisztikar az alapszabályokat jóváhagyó miniszteri leirat megérkezte után ejtik meg. Az értekezlet ezzel véget ért.

A képviselőház ülése.

— Az „Aradi Közlöny" eredeti tudósitása. —

— április 24.

Kezdete d. e. 10 órakor.

Elnök: Bánffy Dezső br.

Jegyzők: Eszterházy Miklós, Perczel Béni, Bernáth Dezső.

A kormány részéről jelen vannak: Wekerle Sándor miniszterelnök, Josipovich Imre, Lukács Béla, Csáky Albin, Bethlen András, Hieronymi Károly.

Felolvasták és hitelesitették a mult ülés jegyökönyvét.

Elnök bemutatja a kérvényeket. — Kiadták a bizottságoknak.

Szucsányi Ferencz bemutatja a kérvények uj sorjegyzékét. — Szombaton tárgyalják.

Wekerle Sándor beterjeszti az első negyedévi tulkiadásokat és előirányzat nélküli kiadásokat tárgyaló jelentést.

Kiadták a zárszámadási bizottságnak.

Következik

a költségvetési törvény

tárgyalása.

Hegedüs Sándor előadó utal arra, hogy az év legnagyobb része a költségvetés tárgyalásával telt el s hogy ez a törvény alig lép életbe, körül-belül már is a jövő év budgetjével kell foglalkoznunk. Óhajtandó tehát, hogy mentől hamarább végezzünk. Ennél a javaslatnál a fő a bizalom kérdése. A bizalom kérdését évek előtt csak ennél a javaslatnál vetették föl; azóta eltértek ettől s ez a bizalmi kérdés már a költségvetés általános vitájában és egész során dominált. Hogy menynyiben jogosult ez, nem kutatja. Annak alapján azonban, hogy a ház már megszavazta a költségvetést, kéri e javaslatnak elfogadását. (Helyeslés jobbfelől.)

Helfy Ignácz elháritja a vádat az ellenzékről a reformok késleltetése miatt. Azért vannak a hosszas viták, mert a kormány nem teljesiti az ellenzék jogos követeléseit, s azokat az apró sérelmeket, amelyek a nemzetet bántják, nem pártolja. Ez az oka a viták vehementiájának, és terjedelmének. Tehát a szemrehányást jobbfelé kell czimezni. (Helyeslés balfelől.) Áttérve a tárgyra, elismeri, hogy pénzügyi helyzetünk javult, de viszont birálja és kétségbe vonja bevételeink realitását. Az ilyen egyensulylyal szemben aztán nem kell egyéb, csak egy rossz termés s a fáradságos munka, melylyel az egyensulyt megcselekedtük, hiábavalónak bizonyul. Erre joggal feleli a kormány, hogy ő az elemekkel nem harczolhat, de azért nincs igaza. Teremtse meg az ipart, a mely nincs kitéve annyi esélynek s akkor biztosabbak lesznek a számitások. Ehez az iparkérdéshez természetesen első feltétel az önállóság, a vámterület önállósága, hogy iparunk ne legyen befolyásolva, fontos feltétel az önálló hitel, vagyis az önálló nemzeti bank. Ezeknek tudata teszi szólót bizalmatlanná a kormány iránt. Oka bizalmatlanságának az is, hogy 486 milliós budget mellett Csáky kabinetkérdést csinál a tanitók fizetéséből, nehogy a minimumot 100 frttal fölemeljék. Ez a legnagyobb érzéketlenség a nemzeti érdekek iránt. Legjobb ok azonban a bizalmatlanságra az a rendszer, az az alap, melyen a kormány áll, holott az országnak egyedül szóló elve a megmentője. Sürgeti, hogy katona ne legyen a honvédelmi tárcza élén, legfőkép ne osztrák katona; hogy legyen az országban teljes jogegyenlőség és hogy legyen közöttünk székelő uralkodónk, ami mind egészséges következményeket fog eredményezni. Mindezek hiján a javaslatot nem fogadja el. (Helyeslés a szélsőbalon.)

Horánszky Nándor a költségvetés ilyen késői tárgyalásának okául az egész vonalon uralkodó beteges állapotokat mondja. A jelentkező beteges szimptomák mind-mind bizalmatlanságot keltenek. Ezeknek a beteges állapotoknak a kifolyása, hogy a költségvetési vita olyan terjedelmes, hosszadalmas volt, mert ezeket mind meg kellett beszélni, mind föl kellett hozni. A törvényhozás munkaképessége zsákba jutott s nagyobb reformra nem rendelkezik képességgel. Az állami egység kapcsán nemzetiségileg, államilag, politikailag és társadalmilag odajutott, hogy a teljes retirálás stádiuma közeleg. Közjogi biztositottságunk nincs abban a helyzetben, hogy nekünk garancziákat nyujthatna s az is zsibbasztja a törvényhozás müködési képességét. Minő állapotot teremthet csak az a tudat is, hogy nálunk kormányt választással megbuktatni nem lehet? Minő állapotot teremthet az, ha látják, hogy éveken át támadott elveket elsajátitanak más pártoktól, ha mindenben csak a hatalmi, a pártpolitikai szempontok az irányadók! Érthető tehát a beteges állapotok lánczolata, nagyon is érthető! (Ugy van! balfelől.) És ennek révén a bizalmatlanság is.

Rátér a hadseregre. A katonai iskolákban a birodalmi eszméket ismerik, ennek a birodalmi eszmének érdekében dolgoznak. Ez a politika a németség rupremácziójának javát szolgálja. Itt van a zászló kérdés a honvédeknél; itt van a katonai anyakönyvi kérdés, a honvédségnek tüzércsapatokkal való felszerelésének kérdése, a csendőr portepée kérdése. Mért nem történnek előintézkedések ezek megoldására? Elismeri, hogy a kiegyezés állandó mü, de ez a mü nagy óvatossággal kezelendő. Miután az ő felfogását a kormány politikájában nem találja fel, nem fogadja el a törvényjavaslatot. (Helyeslés balfelől.)

Holló Lajos fejtegeti, hogy minden államban a nemzeti törekvés érvényesitésén munkálkodnak. Nem kutatja az okát annak, hogy nálunk egyszerre, egy időben a feladatok hosszu sora vár megoldásra. Sürgös feladat vár a közigazgatás a jogszolgáltatás terén. Az egyházpolitikai kérdéseket elvi szempontból helyesli, de azt akarja, hogy a szükséget előzze meg a nélkülözhetetlen. Sokkal elsőbb rangu feladatok várnak a kormányra s a közigazgatás terén belehet hozni e reformokat, de nem ugy, hogy megmentsenek vele egy minisztert vagy egy elzüllésnek induló pártot. A kormánynak micsoda liberalizmusa jut kifejezésre a közgazdaság terén? Minden dologban Bécsbe kell utazniok. Oda hivatják a kormány tagjait, sőt azokon kivül másokat is, mint legutóbb a kuria elnökét. Meg kell győznünk a nemzetet arról, hogy ha szivósan kitört követelései mellett, elérheti azokat. Minden kérdést egyszerre kell megoldani. Hiszi, hogy pártjának közjogi követelései meg fognak valósulni. A javaslatot nem fogadja el. (Helyeslés balról.)

*

Budapest, április 24. (Saját tudósitónk távirata.) A képviselőházi ülés további folyamáról tudósitónk a következőket sürgönyzi:

Szacsvay Sándor követelte, hogy jövőben a kormány községenként beszámoljon a pénzügyi eredménynyel. (Nagy derültség.)

Bartha Miklós a ház engedelmével holnap beszél.

Ülés végén Wekerle nagyszabásu szónoklatban reflektált a szónokokra pártja élénk helyeslései között, védelmezve a kormány politikáját. Egymásután mutatta ki az ellenzéki kritikákról, hogy tulzás- és kicsinyes szempontokból indulnak ki. A többség Wekerlét beszéde végén tüntető óvácziókban részesitette.

Megyei közügyek.

Alispáni jelentés.

— Az elmult évnegyedről. —

Tekintetes törvényhatósági közgyülés!

A törvényhatóság állapotáról, valamint a f. é. I-ső negyedében tett intézkedések és ezek eredményéről jelentésemet a következőkben van szerencsém beterjeszteni.

A közbiztonság állapota a lefolyt évnegyed alatt összesen 83 esetben lett megzavarva, nevezetesen személybiztonság elleni merénylet 17 esetben fordult elő és pedig Szlatina községben egy gyilkossági, Bokszeg községben 2, Gy.-Varsánd, Jószás, Dézna, Jószáshely, Borossebes, Pankota, Mácsa, Székudvar, Seprős, Borosjenő, Apáti községekben és a Sikulához tartozó Pipáj pusztán 1—1 sulyos testi sértési esettel, végre Szöllős és Kaprucza községekben egy-egy könnyü testi sértési esettel.

A tettesek minden esetben kinyomoztattak, és az illetékes kir. járásbiróságoknak átadattak.

A vagyonbiztonság 66 lopási esettel volt megtámadva, mely esetek közül 46 esetben mind a tettes, mind a kár, 2 esetben pedig csak a tettes kerülvén meg, az illetők a büntető biróságnak átadattak. A többi 18 esetben a puhatolás még eredményre nem vezetett.

A vagyonbiztonság elleni támadások közül 10 az aradi, 6 a pécskai, 18 a világosi, 9 a radnai, 8 a borossebesi, 4 a borosjenői, 4 a kisjenői, 6 az eleki, 2 a nagyhalmágyi, 1 a ternovai járások területére esik.

A közegészségügyi viszonyokra nézve jelenthetem, hogy azok a roncsolótoroklob és kanyaró kórok magatartása és terjedése folytán nem voltak kielégitők, igy a beteg mozgalom nagy volt s a meghaltak száma az előző évnegyedben felmerült halálozást tetemesen meghaladta.

A felmerült bántalmak jelentékeny része most is hurutos jellegü volt, igen számos esettel voltak még képviselve a lobos és gümőtüdőbajok, s különösen a torok betegségek, a hurok kórok türhetően, az utóbbiak ellenben igen számos esetben kedvezőtlenül folytak le.

A heveny fertőző kórok közül járványként elő fordult a roncsoló toroklob: Kujed, Borosjenő, Glogovácz, Székudvar, Szt.-Márton, Simonyifalva, Pankota, Ó-Világos, Zaránd, Trojás, Agya, Szapáryliget, Tótvárad, F.-Varsánd, Ménes, Vadász, Ternova, Solymos, Zimánd-Ujfalu, Szt.-Leányfalva, Fakert, Radna, Monarostia, Zimbró, Kiszindia, Uj-Szt.-Anna községekben, a kanyaró pedig: Simonyifalva, Gurahoncz, Bokszeg, Musztera, Szintye, Székudvar, Szabadhely, Bonczesd, Seprős, Talpas, Kurtics, S.-Buzsáva, Jószáshely, Apáti, Solymos, Barakony, Agya, Sikló, F.-Varsánd és Szakács községekben; Székudvar, Paulis, Ó-Világos, Vadász, Szt.-Leányfalva és Uj-Szt.-Anna kivételével a roncsoló toroklob; Bokszeg, Székudvar, Talpas, Apáti, Solymos, Barakony, Agya, Sikló és F.-Varsánd kivételével pedig a kanyaró megis szünt, lefolyásuk azonban aránylag igen kedvezőtlen volt. Szórványosan mutatkozott még az influenza, vörheny és torokgyik, esetenként pedig a hagymáz.

Orvosrendőrileg megvizsgálva lett 1·10 egyén és 26 hulla.

Az élelmi szerek, italok és iskolák és más nyilvános helyek pontosan ellenőriztetvén, rendellenességek elő nem áilettak.

A közegészségügyi szolgálat rendes menetü volt.

A megyei közkórháznak a mult évnegyedben volt forgalmára vonatkozólag van szerencsém jelenteni:

az előző évnegyedről gyógykezelés alatt maradt összesen . . . . . 157 egyén,
az évnegyed alatt felvétetett . . 661 egyén,
gyógykezelés alatt volt összesen 818 egyén.

Ezek közül:

gyógyulva távozott	491	egyén
gyógyulatlanul	9	„
javulva	86	„
meghalt	79	„
igy ápolás alatt maradt a következő évnegyedre . . .	153	egyén.

Elhaltak közül 5 a kórházba haldokolva hozatván, esik 813 ápoltra 74 haláleset, ami 8·85%-nak felel meg.

Illetékesség szerint az ápolás alá vett 661 egyén közül 341 aradvármegyei, 282 az ország egyéb törvényhatóságabeli illetőségü, 27 osztrák tartományokbeli és 2 külföldi volt.

A közkórház pénzforgalmára vonatkozólag előterjesztem:

maradvány a mult évről	7221 frt	38	kr.
bevétel az évnegyed alatt	8926 „	33	„
összes bevétel	16148 „	31	„
az évnegyed alatt kiadatott	6052 frt	65	kr.
mutatkozik maradvány	10095 frt	66	kr.

(Folytatása következik.)

A leégett perroncsarnok.

— Saját helyszini tudósitónktól. —

Arad, április 24.

Nagy szerencsétlenség környékezte vasárnap éjjel az aradi vasuti indóházat. A hatalmas faalkotmány alatt, mely alá az érkező vonatok szoktak befutni, egy nyilt teherkocsin robbanás történt, melynek következtében a perroncsarnok földig leégett

s kicsibe mult, hogy maga az indóházi épület is áldozatul nem esett a lángoknak.

A szerencsétlenségről, melynél több tüzoltó sulyosan megsebesült, ott megjelent tudósitónk a következő részleteket irja:

Vasárnapról hétfőre virradó éjjel 2 óra 30 perczkor rémesen csengő vészharang tüzet jelzett. Azt beszélték, hogy az aradi vasuti indóház lángokban áll.

A hir szerencsére nem bizonyult egészen valónak, mert mikor a városi tüzőrség a jelzés után 6 perczczel a vész szinhelyén termett, megcsak a fából épült perroncsarnok állett lángokban s már akkor javában folyt az oltás.

Minden borzalmassága daczára is pompás látványt nyujtottak a koromsötét éjszakában kékes lánggal lobbanó tüznyelvek, melyek az óriási faalkotmány minden pontját megnyaldosták.

Az égőcsarnok alatt három kocsi égett. Ezek egyikében keletkezett a pusztitó elem csirája.

A vész kitörése előtt alig egy negyedórával egy néhány kocsit tolattak a csarnok alá, a melyek a temesvári tehervonathoz voltak csatolandók. A kocsik között volt egy nyilt teherkocsi, a melyen szalmába csomagolt üvegballonokban vitriolt szállitottak.

Eddig még ismeretlen módon, de valószinüleg a mozdony egy kipattanó szikrájától az üvegballonokat töréstől óvó szalma tüzet fogott, a melyet nem vettek azonnal észre. A lappangó tüz egyre terjedt. Egyszerre csak felrobbantak a vitriolos ballonok. A kiömlő vitriol egy szempillantás alatt lángba borult és lángba boritotta az egész csarnokot, valamint egy az égő kocsi mellé kapcsolt kalauzkocsit és egy személykocsit.

A szél a csarnok tetejéről az égő szilánkokat és zarátnokokat a pályaház cserépfödelére szórta, a lángot pedig az ugynevezett felvételi épületben lévő tisztviselői lakások ablakaira fujta, ugy, hogy minden pillanatban attól lehetett tartani, hogy az egész pályaház lángokba borul.

A megjelent városi tüzőrség Stankovits Milos, az önkéntes tüzoltókar pedig Millig Mátyás parancsnokokkal élén derekasan hozzálátott a vész lokálizálásához. Nagyban segitségükre volt az emberfeletti erővel dolgozó tüzoltóságnak a vizbőség és néhány mozdony, a melyből a szerkocsikba vezető csővön kieresztett gőz segélyével hatalmas vizsugár áradt a lángtengerbe.

Négy órakor a csarnok közepe beszakadt s ez alkalommal Stankovits Milos parancsnoknak a nyakába zuhant egy tetőrészlet s őt jelentékenyen megsebezte. Kivüle Zaránd Sándor kürtös szenvedett sulyosabb sérülést, a menynyiben egy gerenda jobb karjára esvén, azt kificzamitotta. Stéger Antal segéd csővezető a kezén, Horváth József városi tüzoltó a derekán és Pelcz Rudolf városi tüzoltó állán szenvedett zuzódást és égési sebeket.

A tüzet 5 óra 10 perczkor teljesen lokalizálták s nyomban hozzáláttak a csarnok lebontásához.

Kevéssel a vész kitörése után megjelentek a helyszinén Sarlot Domokos főkapitány, Greén Nándor ügyeletes rendőrhadnagy a rendőrség részéről, továbbá Kovács Lajos üzletvezető, Melczer Gusztáv felügyelő, Böhm Lajos főellenőr és Farkas Ernő állomásfőnök, a ki maga is nagyban hozzájárult czéltudatos intézkedéseivel a vész elháritásához.

A rendet egy-két rendőrközeg és a Soós Ferencz őrmester vezetése alatt kivonult csendőrség tartotta fenn.

Öt óra után a várból is megérkezett a katonai segély. Weigl Henrik kapitány vezette ki a 9-ik század legénységét, melyből egy rész őrségi szolgálaton tegnap egész nap a vasutnál maradt.

A kár még nincs megállapitva s azt a most folyó becslés befejezéséig hozzávetőlegesen is alig lehet meghatározni.

A közlekedés a tüzvész miatt fennakadást nem szenvedett, minden reggeli vonat pontosan érkezett be és indult el.

Az összes kár a magyar államvasutakat terheli s hiszszük, hogy nem fog többé a rommá égett perroncsarnok helyében ismét faanyagból épitkezni.

Időjárás.

Légnyomás: reggel 7 órakor 767.6 mm., délután 2 órakor 765.2 mm. **Hőmérsék:** reghel 7 órakor C° + 2.0, délután 2 órakor C° + 11.7. **Szél iránya és ereje:** reggel 7 órakor EN. 5. délután 2 órakor N. 4. **Felhözet:** reggel derült, délután ritkán felhös. **Csapadék** az utóbbi 24 órában: 0 miliméter.

Időjóslás a mai napra.

A központi meteorologiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható:

— Április 25. —

Változó felhőzet. — Éjjeli fagy. — Keleten csapadék.

HIREK.

Aprilis 25. Kedd. Róm. kath. naptár: Márk. ev. — Protestáns naptár: Márk. ev. — Görög-keleti naptár (április 13.): Artemon. — A nap kél 4 óra 55 perczkor, nyugszik 7 óra 2 perczkor.

Szabadságharczi ereklyék orsz. muzeuma (szinházépület, II-ik emelet) nyitva mindennap délelőtt 9—12 és délután 2—4 óráig.

Kölcsey-Könyvtár nyitva van kedden és szombaton 3—4-ig és pénteken 11—12-ig. Helyiség: polgári iskola, földszint.

Aprilis 27. Aradmegye köztörvényhatósági bizottságának évnegyedes közgyülése délelőtt 9 órakor.

Aprilis 30. Városi képviselő-választás a III-ik kerületben (Kapa-utczai iskola.)

☞ **Az „Aradi Közlöny-re** *előfizetheti bármely naptól, egy hóra 1 forintjával, vidéken postai szétküldéssel 1 frt és 20 krajczárral. A fürdőidény alatt a kiadóhivatal pontosan megküldi az „Aradi Közlöny"-t az esetben is, ha az előfizető tartózkodási helyét többször változtatja. Levelezőlapon nyilvánitott kivánságra a kiadóhivatal a lapot 8 napon át dijtalanul bárkinek megküldi.*

-- **A hivatalos lapból.** A király sok éven át teljesitett ügybuzgó szolgálatuk közben szerzett érdemeik elismeréseül: Gruz Albert honvédelmi miniszteri tanácsosnak a Szent István-rend kiskeresztjét, Bogdánffy Ferencz királyi tanácsos, szolgálaton kivüli honvédőrnagy és honvédelmi miniszteriumi segédhivatali főigazgatónak pedig a harmadik osztályu vaskoronarendet, mindkettőnek dijmentesen adományozta.

— **A hadtestparancsnok Aradon.** Mint értesülünk, Waldstädten János br. táborszernagy, hadtestparancsnek, legközelebb Aradra érkezik, hogy az itteni helyőrség felett szemlét tartson.

— **Buzaszentelő.** Ma van Mark evangelista napja, melyen a szokásos buzaszentelési szertartás és körmenett szokott megtörténni. A minoriták aradi templomában ma d. e. 9 órakor ünnepi mise lesz, melyet proczesszió követ.

— **Az Andrásy-tér rendezése.** Arad legszebb utvonalának, az Andrássy-térnek rendezési terveit most készíti a mérnöki hivatal. A tervvel kapcsolatosan a Szabadságtér rendezése is eszközöltetik. Az egész utvonalon a még hiányzó aszfalt makadani burkolata terveztetik. A tervvel kapcsolatban felmerült a vértanu-szobor rácsozatának kérdése is. Valószinü, hogy a szobor környéke parkiroztatni fog. Ha a tervek elkészültek, a parkbizottság ülést tart.

— **Skontrális szék.** Aradmegye számonkérő széke ma vizsgálja meg Fábián László főispán elnöklete alatt a megyei hivatalok ügymenetét.

— **Aradváros vizvezetéke.** A vizvezetéki albizottság tegnap délután Parecz István tanácsnok elnöklete alatt ülést tartott, melyen véglegesen szövegezte a nagybizottság elé terjesztendő jelentéseket. Az egyik jelentés a szerződés változtatásaira az angolok által tett megjegyzéseket méltatja, a másik azon hitelmüvelet megkötési módozatait tárgyalja, melyből a város a háztulajdonosoknak a vizvezeték berendezésére hosszabb lejáratu kölcsönöket nyujtand. A nagybizottság a jövő héten kezdi meg üléseit.

— **József Agost főherczeg vadászaton.** József Agost főherczeg, mint már megirtuk, néhány nap előtt Kisjenőre érkezett vadászatra. Mint levelezőnk irja, a három napig tartó vadászat fényes eredménynyel végződött. A főherczeg Kisjenőről Erdélybe utazott fajdkakas-vadászatra, honnan ezután nehány nap mulva hosszabb tartózkodásra ismét visszatér Kisjenőre. Három hét mulva József főherczeg is ideérkezik nagyobb kisérettel s a pünkösdi ünnepeket itt fogja fiával eltölteni.

— **A kulturmérnöki hivatal.** Az aradi kulturmérnöki hivatalhoz a földmivelési miniszter Tomka Emil főmérnököt, Gurányi Pál mérnököt és Papp Elemér segédmérnököt nevezte ki.

— **Béla nap a városházán.** Vasárnap Nyári Béla alkapitány és Joó Béla rendőrfogalmazó ünnepelték a névnapjukat. Nyárinál a hadastyánegylet teljes tisztikara is tisztelgett.

— **Kataszteri munkálatok Aradmegyében.** Vármegyénk területén a folyó évben a következő kataszteri munkálatokat eszközli a felmérési felügyelőség. Háromszögellési munkálatok lesznek: A borossebesi járás Botány, Dézna, Doncseny, Ignest, Kertes, Minyád, Monyásza, Nyágra, Prezest, Radna, Szelezsány, Szlatina, Szutrány községeiben és az ezekhez tartozó pusztákon. Részletes felmérés lesz a borosjenői járás Algyest, Monyoró, Repszeg, Vajvogyen, a borossebesi járás Butytyin, a ternovai járás Felménes, Hódos, Járkos, Kavna, Kresztaménes, Kujed, Lugozó és Nádas, a radnai járás Korbest, Obersia, Trójás és a világosi járás Kovaszincz községeiben és az ezekhez tartozó pusztákon. A munkálatokat legközelebb megkezdik.

— **Rendkivüli közigazgatási bizottsági ülés.** Aradváros közigazgatási kizottsága ma délután 4 órakor a Nádasdy-ház lebontását rendelő tanácshatározat ellen beadott felebbezés elintézése tárgyában rendkivüli ülést tart.

— **Igazolt választás.** A világoson megejtett megyei törvényhatósági bizottsági tagválasztás, mely ellen Grofsorán Traján és társai már két izben felebbeztek, tegnap véglegigazoltatott.

— **Az uj pénz.** Alig, hogy rövid idővel ezelőtt az egy- és kétfilléreseket forgalomba hozták, és legközelebb már ujabb szaporitása várható a korona érték péznemeinek. Mint már jeleztük, az osztrák és magyar pénzügyminiszterek a nikelből való tiz- és huszfilléreseket május 1-én adják át a forgalomnak és egyidejüleg el kezdik bevonni a tiz- és huszkrajczárosokat. A régi ezüst váltópénz bevonásának arányában fognak az uj nikelpénzek forgalomba jönni, ugy tehát, hogy az állampénztárhoz visszakerülő tiz és huszkrajczárosokat többé nem adják át a forgalomnak, hanem helyettük megfelelő összegü nikelpénzt adnak ki. Az ezüst egy-koronásokat azonban nem — mint eredetileg tervezve volt — egyidejüleg a nikelpénzekkel, hanem csak május 15-én fogják forgalomba hozni, ugy, hogy e naptól kezdve lesznek bronz-, nikel- és ezüstpénzek forgalomban.

— **Az aradi román plebániára,** mely Dogariu Illés halálával jött üresedésbe, mint levelezőnk távirja, Evutián János pécskai gör. kel. román plébános is pályázik, ki-

nek alapos kilátásai vannak az állás elnyerésére.

— **Telefon Arad és Radna közt.** Mint halljuk, Radna község képviselőtestülete mozgalmat szándékozik inditani az iránt, hogy Radna és Arad telefonhálózattal kapcsoltassék össze. Ha a terv sikerül, valószinüleg a közbeeső községek is csatlakozni fognak a hálózathoz.

— **Tüzeset a megyében.** Almás községben — mint tudósitónk táviratozza — tegnap három ház kigyuladt és leégett.

— **Falb Aradon.** Dr Falb Rudolf, a jelenkor legavatottabb meteorologusa Aradon, 1893. ápril 30-ikán a Krispin-teremben előadást tart a kritikus napokról, a földrengésekről és vizözönről. Ezen kiválóan érdekesnek igérkező előadásra a m. t. közöuség ezennel tisztelettel meghivatik. Helyek ára: körszék 2 frt, I. rendü zártszék 1 frt 50 kr, II. rendü zártszék 1 frt 20 kr, állóhely 80 kr. Jegyek válthatók Krispin József zenemükereskedésében és az előadás estéjén a pénztárnál. Kezdete esti 7 órakor.

— **Leányvásár Pécskán.** Vasárnap tartották meg Pécskán, irja levelezőnk, a minden évben egyszer tartatni szokott leányvásárt, nagy érdeklődés mellett. A leányok roppant kapósak voltak és igen sokat elvittek közülök Csanád-, Temes-, Torontál-, sőt messzebb eső megyékbe is.

— **Olcsóbb lesz a szivar.** A füstölni szerető népség kétségen kivül megörül annak a hirnek, hogy a szivar Magyarországon olcsóbb lesz, nem most, hanem akkor, ha a ma már végnapjait élő forint és krajczár teljesen lejárja magát. Ha a korona és fillér lesz az egyedüli ur. Vekerle ugy véli, hogy a fillér idején a szivareladás csökkenne, mert az, a ki ma például könnyen ad kilencz krajczárt egy regálitászért, az majd gondolkodóba esik, ha azért a szivarért tizennyolcz fillért kérnek, daczára annak, hogy az érték a régi marad. E mellett még azt is hiszi Wekerle, hogy ha a szivarok olcsóbbak lesznek, az esetben sokkal több szivart fogyasztanak, a mint a zóna óta összehasonlithatatlanul többen utaznak. Ha e hir való és beválik, ugy Wekerle amugy is nagy népszerüsége csak növekedni fog, legalább a szivarozók előtt, a kik 3—4 évvel ezelőtt igen rossz néven vették tőle, hogy a szivarok árát fölemelte.

— **Öngyilkos csendőrőrsparancsnok.** Bálint László temesvári csendőrőrsparancsnok tegnapelőtt reggel Kissodán főbelőtte magát. Bálint László szerdán Gyirokra ment egy gyermekgyilkos anya elfogatása végett. Az asszony időközben megszökött és a a csendőrőrjárat eredménytelen nyomozás után tért vissza csütörtökön reggel Kissodán keresztül. Kissodán épen a templomszentelési ünnepet, az ugynevezett rugát ülték meg a románok és rendfenntartás czimén az őrparancsnak is ott maradt társával, daczára az utóbbi figyelmeztetésének, hogy a további távolmaradás a szárnyparancsnokságnál bejelentve nincs s igy jó volna visszatérni. Az őrparancsnok azonban azt felelte, hogy ő visszamehet és jelentheti, hogy ő megszökött, mert ő ma innen el nem megy. A csendőr nem merte felebbvalóját ott hagyni, ki egyik házból a másikba járt és mindenütt felöntött a garatra, ugy, hogy estig egészen berugott állapotban volt. Ekkor már épen nem használt semmi intés, mert az őrparancsnokkal nem lehetett birni. Bálint társa ekkor egy embert küldött be Temesvárra, bejelentve a távolmaradást és annak okát. Másnap reggel, azaz tegnap, Lőrincz csendőrtiszthelyettes egy őrjárattal ment ki Kissodára a csendőrparancsnok bekisérése végett. Mikor Bálint, ki a községházán mulatott, az ablakon keresztül a tiszthelyettest meglátta, hirtelen felkapta puskáját és mielőtt szörnyü tettét valaki megakadályozhatta volna, lába közé állitotta és a fegyvert elsütötte. Az őrjárat már holtan találta. A helyszinén megjelent később Sachovsky csendőrhadnagy, szárnyparancsnok helyettes egy ezredorvossal és dr Hollóssy Gyula főszolgabiró. Az esetről jegyzőkönyvet vettek fel és a holttestet a kissodai halottas kamarába helyezték el.

— **Árlejtések.** Aradváros gazdasági azéke tegnap tartotta meg a falerakó helyek béroeadására az árlejtést. Minden rész a régi bérlőknek az eddigi bér fejében adatott ki. Probszt Mihály és Prodánovits Döme falerakó helyeit az igazságügyi palota épitése esetén a város 4 hónapra felmondja.

— **Megbüntetett mulasztók.** Az aradi kihágási biróság tegnap 6 hadkötelest büntetett meg a katonai jelentkezés elmulasztásáért.

— **Cs. és kir. kadetiskola.** A temesvári hadapród-iskola parancsnoksága már kiirta a pályázatot ama helyekre, melyek 1893. évi szeptember 15-ével kezdődőleg a monarchia hadapródiskoláiban üresedésben lesznek. A felvétel feltételeiről a temesvári kadetiskola parancsnoksága ad értesitést.

— **Az erő.** Baj az, mikor az ember nagyon erős. Keserüen tapasztalta ezt Rácz István aradi favágó is, a kinek a historiája a következő. Fogadott 6 frtban, hogy félkézzel 13 drb téglát emel fel. Felemelte. Társa nem fizetett. Dühbe jött. Ujra fogadott 7 frtban, hogy 15 drb téglát emel fel. Ezt a fogadástelvesztette. Rá kellett volna fizetni a megnyert fogadásra 1 frtot. Nem tette. A helyett bepanaszolta társát a kapitánynál. Nem kapott, mert nem is kaphatott igazat. Ekkor fölbuzdult benne a régi házsártos természet. Formálisan összeszidta a kapitányt, az országyülést és a törvényeket. A kapitány a garázdálkodót, minthogy már testi sértésért és verekedésért büntetve volt, öt napi elzárásra itélte. Az alatt, mig ül, talán kisüti, hogy neki nem volt igaza.

— **A makói postahivatal főnöke.** A makói posta- és táviróhivatal főnökévé Mikulcsó Miklós neveztetett ki. Az uj főnök közelebb már átveszi a hivatalt.

— **Selyemtenyésztők figyelmébe.** Azok, akik selyemhernyót akarnak tenyészteni, e hó 30-án jelentkezzenek az Adám-utczai lovardában, hol petéket szerezhetnek be.

— **A gyermekek buzditása jótékonyságra.** Csáky Albin gróf kultuszminiszter a tanfelügyelőségekhez legutóbb leiratot intézett, melyben fölötte kivánatosnak tartja, ha a gazdagabb szülők gyermekeiben a jótékonyság iránti érzéket fejlesztik. Megengedi tehát, hogy minden vezetése alatt álló iskolában perselyt állitsanak föl, melynek jövedelmét részben a tanitók, részben a tanitónők jótékony egyletei javára kell forditani.

— **Apró gonosztevők.** Lestyán András és Szücs Ferencz 12 éves cserepező inasok a Fürdő-utcza egyik házának fedelét javitották. E közben a ház padlásáról 26 frt értékü porczellán edényeket loptak el. A jó madarakat a kapitány átkisértette a birósághoz. A kár fele már megtérült.

— **Pályázatok.** A zilahi kir. törvényszéknél jegyzői állás két h. a. — A szabadkai kir. törvényszéknél jegyzői állás két h. a. — Decs községben (Tolnamegyében) telekkönyvi átalakitó dijnoki állás 3 h. a. — A teregovai kir. járásbiróságnál aljegyzői állás két h. a. — A gyulai kir. ügyészségnél kir. ügyészi állás két h. a.

— **Apró hirek.** Nagyváradon most egy eleven csodamalaczot mutogat egy Horváth Ferencz nevü fugyivásárhelyi földmives. A csodaállatnak nyolcz lába és négy füle van. — A n.-őszi gőzmalom egyik alkalmazottja, Róth Péter öngyilkosságot követett el, mert iszákossága miatt a szolgálatból elbocsátották. — Temesváron egy Papp Anna nevü huszonegyéves leány a lakásáról eltünt. Minthogy a leány már hosszabb idő óta buskomorságban szenvedett, attól tartanak, hogy önként vetett véget az életének. — Párisban a ruh de Rivaliban nagy tüz volt. A tüzvész egy háromemeletes házban pusztitott és három ember a lángokban lelte a halálát. — Langendeen mellett két személyvonat összeütközött. Három ember az életét vesztette, többen könnyen megsérültek.

Hitelegyleti közgyülés.

— Április 24. —

Az „Aradi Ipar és Népbank" hitelegylete vasárnap d. e. 10 órakor tartotta meg évi közgyülését.

Jelenvoltak: Ring Lajos igazgató, Böhm Adolf vezérigazgató, Ekstein György elnök, Szegedi Károly, Szecsánszky Zsigmond, Meglics János, Don Konstantin, Seemayer Dániel, Matyók Pál, Komjáthy Zsigmond, Rajta György, Román József, Gelcz József, Szabados János, Bozsik György, Rodics Bazil, Halász J., Bors Márton, Buzáky Gyula, Papp István, Tomits Szentie, Vuk Tanaszie, Téger József, Váradi Tórain, Radoczányi János, Tóth József, Czakó Imre, Tafron Demeter, Cziráky Alajos, Rieger Sándor, Faragó Sándor, Takács Benő, Engels Mihály, Hackl Antal, Bauer Mihály, Koller János, Hegedüs Károly, Schrodt Lajos, Pavicsics Jakab, Lenárt Imre, Kovács János, Rochovánszky Károly, Krebsz József, Kubát Ernő, Csóty Nándor, Panker Viktor, Gönczö András, Babes Gyula, Wolf György, Koczián János, Kosztics Sándor, Rusz Mihály, Maszán Tódor, Szabó Dávid, Kozsay Gábor, Vels János, Hanandcsák J., Mihalik J., Seress A. és Kocsis Ferencz.

Ekstein György elnök üdvözölvén a megjelent tagokat, megnyitja az ülést s a jegyzőkönyv hitelesitésére kiküldendő bizottság tagjaiul Lenárt Imre, Bozsik György, Radocsányi Jánost nevezte ki.

Ezután elnök felhivására Böhm Adolf vezérigazgató a következő jelentést olvassa fel:

Tisztelt közgyülés!

Az „Aradi Ipar- és Népbank" hitelegyletének müködése és helyzetéről a következő jelentést van szerencsénk előterjeszteni:

Az egyleti tagok száma következőleg változott: 1891. év végén volt 1043 tag, 1892. év folyamán belépett 46 tag, összesen 1089 tag. 1892. év folyamán kilépett 61 tag, 1892. év végén maradt 1028 tag.

A tagok száma az előző évhez képest 15 taggal apadt.

Az egylet tagjainak megszavazott hitele 1891. év végén mult évi kimutatásunk szerint 287,603 frt, 1892. év folyamán megszavazott személyes hitel 3560 frt, 1892. év folyamán megszavazott betáblázott hitel 34,340 frt, összesen 325,503 frt. 1892. év folyamán kilépett tagok hitele 24,315 frt, 1892. év végén megszavazott hitel összege 301,188 frt.

Az év végén megszavazott hitel összege igy csoportosult: megszavazott személyes hitel 56,805 frt, megszavazott betáblázott hitel 244,383 frt, összesen 301,188 frt. Az igénybe vett hitel összege volt 1891. év végén 232,365 frt 38 kr, az 1892. év folyamán kiutalványoztatott 48,527 frt 54 kr, összesen 280,892 frt 92 kr, az 1892. év folyamán befolyt 48,234 frt 34 kr, az 1892. év végén álladék 232,658 frt 58 kr.

A tartalékalapból következő a mult év folyamán behajthatatlanná vált tételek irattak le: Kozma János 60 frt 65 kr, Faxa Frigyes 100 frt 27 kr, Spitz Ignácz 76 frt 03 kr, Müller Pál 126 frt 45 kr, Redlich Fülöp 25 frt 03 kr, Schwarcz Hermann 106 frt 05 kr, Lefkovits Salamon 32 frt 49 kr, Panitzky István 89 frt 01 kr, Goldstein Jakab 64 forint 11 krajczár, összesen 680 frt 09 krajczár.

A hitelegyleti tartalékalap magassága a mint az a mérlegből kitünik 5460 frt 17 kr o. é.

Az egylet tulajdonát képező 2 házra még 3005 frt 26 kr vételárhátralék áll fenn.

A választmány a hitelegylet jól felfogott érdekeit szem előtt tart a igyekezett azt fejleszteni és kiterjeszteni, minek tanubizonyságául szolgál az, hogy hitelegyletünk forgalma az 1892. év folyamán is igen élénk volt.

Az aradi ipar- és népbank igazgatósága a hitelegyleti kölcsönök utáni kamatlábat 1893. évi április hó 1-től kezdve méltányosan leszállitotta; midőn ezt van szerencsénk a tisztelt közgyülésnek bejelenteni, egyuttal nem mulaszthatjuk el az aradi ipar és népbank igazgatóságának eme — hitelegyletünk irányában már sok alkalommal tapasztalt — méltányos eljárásáért köszönetünket e helyütt is kifejezni.

Kérjük a t. közgyülést évi jelentésünket tudomásul venni, az 1892. évi müködésünkre nézve a számvizsgáló-bizottság jelentése alapján a szokásos felmentvényt megadni.

A számvizsgáló-bizottság jelentésének és a mérleg felolvasása után elnök felhivja a közgyülést a felmentvény megadására és a netaláni észrevételek nyilvánitására. Mire a közgyülés a felmentvényt egyhangulag megadta.

A kisorsolt 6 választmányi tag helyébe a közgyülés a vezérigazgató inditványára Gönczö Andrást, Mátyok Pált, Seemayer Dánielt, Komjáthy Zsigmondot és Rácz Sándort ujból, mig Millig Mátyás helyett

Lenárt Imrét egyhangulag megválasztotta. A számvizsgáló-bizottság tagjaiul ujból egyhangulag megválasztattak: Máday Mátyás, Amberger Jenő, Limbeck János, Niedermayer Tóbiás és Sponner János.

Ezután igazgatósági javaslatot a közgyülés egyhangulag elfogadta és a választmány müködéséért jegyzökönyvi köszönetet szavazott.

Rajta György inditványára a közgyülés a bank igazgatóságának a kamatláb leszálitásáért és a hitelegylet irányában mindenkor tanusitott önzetlen és jóindulatu eljárásáért, ugy a hitelegylet kezelőségének buzgó müködéséért köszönetet szavazott.

Több tárgy nem lévén, elnök az ülést berekeszti.

Hymen.

Leszkay Andor, az aradi szinház uj igazgatója Debreczenben oltárhoz vezette Emődy Irén kisasszonyt, a társulat kedvelt naiváját. Az esküvőn tanuk Szentkirályi Tivadar és Rónaszéky Gusztáv voltak.

Kotsis István, a csanádi püspökség uradalmi ispánja, eljegyezte Lippán Ringeisz Berta kisasszonyt.

Tanügy.

(—) **Az aradvidéki tanitóegylet** világosszent-annai fiókbizottsága e hó 20-án tartotta rendes tavaszi gyülését, melyen a tagok szép számban jelentek meg. A gyülésben kidomborodó három eszmét érdemlegesen megvitatták. Elsö sorban az A. V. T. E. és az Aradmegyei jegyzői kar együttesen Aradon felállitandó „Társház“-át, melyben a vidékről az aradi középiskolákat látogató tanulók teljes ellátás mellett szakszerü felügyeletben is részesittessenek. Másodszor a népiskolában divó s a reáliákban használt mükifejezések melyekben nincs egyöntetüség, ugy hogy minden szerző külön-külön saját találmányu kifejezésekkel és ugyanazon fogalmakat jelöli meg, mi a tanitás egyöntetüségére káros. Ezen egyöntetüség elérése szempontjából abban állapodott meg, megkeresi az A. V. T. E. központját, hogy az keresse meg az orsz. T. Egy. végrehajtó választmányát, ugyszintén a társegyesületeket oly értelemben, hogy általánosan megállapittassanak eme müszavak és hogy a népiskolákban csak ama szerzők könyvei fogadtassanak el közhasználatra, akik müveikben a tanitók által megállapitott kifejezésekkel élnek. Ugyanily értelemben volna megkeresendö és hasonló intézkedésre felkérendö a miniszteri szakosztály könyvbiráló bizottsága. Sajno an tapasztalták, hogy a tisztviselők fizetés felemelése tárgyában országszerte valamenynyi politikai napilap a legmelegebben ismételve felszólalt; mig a tanitókat érdeklő ügyekben, különösen a most beterjesztendő törv. javaslat sérelmes voltára nézve a legnagyobb közönnyel viseltetnek. Határozattá emelték a tanitók körében országos mozgalmat meginditani az iránt, hogy minden tanitó erkölcsi kötelességének tekintse társasadalmi uton oda hatni, hogy csak azon politikai és napilapok köré csoportosuljon a társadalom, a melyek a népnevelést és tanügyet kellö figyelemben részesitik. Délben bankett volt. Bankett után az egész testület Bohus László üvegházába ment, hol az uj szőlőojtást és ültetést tanulmányozta.

Sport.

+ **Az aradi polgári lövészegylet** által folyó évi április hó 23-án tartott rendes versenydijlövészet eredményéről következő kimutatást kaptuk: A mély lövésekre kitüzött dijakat nyerték: Az elsőt Kotz Károly legjobb 4-es lövéssel, a másodikat Heinz Gábor legjobb 4-es lövéssel. A körtáblára kitüzött dijakat nyerték: Az elsőt Domonkos, a másodikat Weisz Dávid, a harmadikat Heinz Gábor, a negyediket Kotz Kárcly. Találókat löttek, és pedig:

	Szeg	4	3	2	1
Kotz Károly	—	1	7	11	10
Heinz Gábor	—	1	5	9	5
Klein Ignácz	—	1	13	22	11
Scherhag Jakab	—	1	5	9	8
Domonkos Lajos	—	—	8	14	11
Magyari Ferencz	—	—	7	11	9

Egyletek, Társulatok.

(*) **Elhalasztott közgyülés.** Az „Aradi dalegylet“ vasárnap délutánra hirdetett közgyülése a tagok részvétlensége folytán elmaradt, s igy azt a jövő vasárnap fogják megtartani, mikor is tekintet nélkül a megjelent tagok számára, végérvényesen fognak dönteni a vajudó elnökkérdésben.

(*) **A tüzoltóegylet közgyülése.** Az aradi önkéntes tüzoltó-egylet vasárnap tartotta Mülek Lajos dr elnöklete alatt 58-ik évi közgyülését. Az elnök üdvözölvén a különösen nagy számban megjelent tagokat, a gyülést megnyitja, a jegyzökönyv vezetésére Zöldy Jenő titkárt kéri fel. Olvasták és tudomásul vették a parancsnokság évi jelentését, ugy szinte a kar számadását. A vagyonmérlegből kitünik, hogy 1500 frt bevétel, illetve tőke fölött rendelkezik az egylet, melyből 350 frtot irányoztak elő a jövő év költségeire. A számvizsgáló bizottságnak a felmentvényt megadták. A szolgálati szabályzatot megállapitották, s annak kinyomatását elrendelték. A parancsnokság javaslatbahozta id. Weszely Pál, Rusz Alajos, és Weil Alajosnak tiszteletbeli szakaszparancsnokká való kineveztetését. Ezt a közgyülés elfogadta. Határozattá emeltetett, hogy azévi jelentés egy példányban József főherczegnek is megküldik. Az évi jelentésből érdekesnek tartjuk kiemelni József főherczegnek ama táviratát, melyet az egyesülés után intézett a főparancsnokhoz. A távirat a következő: „Mülek Lajos önk. tüzoltó főparancsnoknak Aradon. Fogadja az „Aradi önk. tüzoltó kar“ legőszintébb üdvözletemet a régi egyletek egyesüléséhez. Párosuljon az uj testületben a régiek erélye az ujak erélyével és viruljon az ur Isten legdusabb áldása alatt a szenvedő polgárok javára. József főherczeg.“ A két tüzoltó egyletnek van jelenleg 43 alapitó, 12 tiszteletbeli, 26 kiérdemült, 85 müködő, 225 pártoló és 8 diszörségi, összesen tekát 402 tagja. A müködök által a gyakorlatokon 571 szolgálat teljesittetett. 11 tüzesetnél teljesitett a kar szolgálatot. A tüzek közül volt 5 tetőtüz, 3 kéménytüz, 2 istáló és tetőtüz és 1 kazalégés. A müködés sikeresnek mondható, mert minden esetben meg lett akadályozva a tüz tovaterjedése. Tüzeseteknél összesen 115 szolgálat teljesittetett. A müködö csapat a lefolyt évben 145-ször teljesitett kirendeltség által őrszolgálatot, és p. május és junius hanapokban az Aradon müködött lovardában 35-öt, az Aradvárosi szinházban: junius hónapban 34 és deczember hónapban 36-ot. A teljesitett őrszolgalatok összes száma: 674. A fentebb megjelölt szolgálati eseteken kivül kivonult a kar 8 esetben és p. 7 temetéshez és az 1892. augusztus 14-én végbement zászlószentelési ünnepélyen a lippai önk. tüzoltókarnak Schór Albert tiszteletbeli főparancsnok vezetése alatt 51 taggal. A teljesitett szolgálatok száma: 216. Ezek szerint a karnak tényleg müködö 78 tagja a lefolyt évben 1,576 szolgálatot teljesitett. A közgyülés gyors lefolyásu volt, s az elnök éltetésével ért véget.

(*) **A radnai kaszinó-egylet** e hó 23-án d. u. 4 órakor tartotta rendes évi közgyülését. A szép számban összegyült tagok elött Csukay Sándor elnök elöadta a kaszinó vagyonát és müködését érdeklö adatokat s azután a tisztviselök lemondását terjesztette be. Elnöknek ujból mogválasztatott Csukay Sándor ,kit a közgyülés daczára erös ellentállásának, egyhangulag lelkesedéssel és közfelkiáltással helyezett vissza az elnöki székbe; első alelnöknek Beles Vazul esperes, másod alelnöknek Kotzó Károly, pénztárnoknak Lovich Gyula; jegyzőnek Vuculescu Titusz; könyvtárnoknak Szántó Gyula és háznagynak Vasetz Pál választattak meg. A választmány következöleg alakult: Embey Gyula dr, Mairovitz Emil, Oláh Endre, Pap Gábor, Pap János dr, Pellegrini József, Popovits Péter, Szmolinszky Gyula és Walthier Ádám dr. Kisebb ügyek elintézése után Csukay Sándor elnököt éltetve széjjel oszlott a közgyülés, de este 8 órakor ismét össze gyült társas vacsorára, mely jókedv s folytonos lelkesedés között reggelig tartott.

Mulatságok.

Aprilis 29. Hangverseny és tánczmulatság Pécskán a tüzkárosultak javára.

Aprilis 29. Virágestély Battonyán a tüzkárosultak javára (Wagner-vendéglö.)

Május 22. A battonyai vöröskeresst-egylet fényes tánczvigalma.

Május 27. Az aradi kir. főgymnasium ifjuságának majálisa (Csálai erdö.)

(=) **Hangverseny Pécskán.** Megirtuk már, hogy Pécska város intelligencziája az ó-pécskai tüzkárosultak felsegélvezésére f. hó 29-én felolvasással egybekötött hangversenyt rendez. A hangversenyt a „Pécska-városához“ czimzett vendéglőben tartják meg, és pedig a következő müsorral:

1. „A hajótörés“ irta Coppé Ferencz, elöadja: Zilahy Gyula ur, a nemzeti szinház tagja.
2. „Serenade“ vonós zenekar Hoffmantól, elöadja: az aradi Philharmónia-társulat.
3. „Sóhajtás“ Hubay Károlytól, elöadja az aradi Kölcsey-dalegylet.
4. a) „Träumerei'n Schumantól, b) „Menuette“ Bocherinitől, c) Loin du Bal Giletől, elöadja az aradi Philharmónia-társulat.
5. „A föld és népei“ cultur-historico-geographico humoristicus felolvasás, tartja: Zilahi Gyula ur, a nemzeti szinház tagja.
6. „Hugenották Pageslied“ Meyerbeertől és „La foletta“ Marchesitől énekli Tones Aranka urhölgy, zongorán kiséri Höszly karnagy ur.
7. „Serenade“ vonós zenekar, elöadja: az aradi Philharmónia-társulat.
8. „Romancze“ Grürczweigtól, énekli: Heller Mór ur, zongorán kiséri Höszly karnagy ur.
9. Riadó Mádai Mátyástól, elöadja: az aradi Kölcsey-dalegylet.

Szinház, irodalom és müvészet.

* **Reperálják a bódét.** Közeledik a nagyváradi szini szezon, s éppen ezért felülvizsgálták a napokban a szinkörnek gunyolt fabódét, s azt a czélra megfelelőnek találták. Leszkay Andor rendkivül gazdag diszlettárral akar elöadásai számára fényes keretet biztositani. A bérletek is serényen folynak és a mint az aláirt bérletekből látszik, az idénsokkal nagyobb bérlőközönsége lesz a szinkörnek, mint tavaly. Az elöjegyzések jóval felülmulják a tavalyi állandó bérlöket.

* **Szinészet Csabán.** Csabán Balogh Gusztáv jól szervezett társulata — mint levelezőnk irja — vasárnap kezdte meg elöadásait Gerő Károly Próbaházasság czimü életképével. A közönség szép számban jelent meg a szinházban, s valószinüleg állandóan pártolni fogja azt a társulatot, mely igyekezete daczára is deficzittel volt kénytelen Lippáról távozni.

* **Szinészek adóssága.** Megirtuk a minap, hogy Sziklai Kornélt egyik nagyváradi pénzintézet beperelte váltóadósságért, mely ellen Sziklay édes anyja kifogásokat adott be s egyuttal bejelentette, hogy kiskoru fiát Stein Samunak hivják s ez azonos Sziklay Kornéllal. A törvényszék, mivel a kifogásokat beadó Steinné nem igazolta törvényes gyámi minőségét, a kifogásokat visszautasitotta.

* **Polgár Károly** jól szervezett társulata még e hóban megkezdi elöadásait Makón. A tagok között a mi ismerőseink közül csak Medgyaszai Evelin és Zajonghi Elemér van.

* **Az „Ország-Világ“** legujabb száma Küry Klára szinnyomatu arczképét adja mümellékletül elöfizetöinek. A lap szellemi részében Tóth Lőrincz veterán irónk tollából uj epigrammákat, Beniczkyné B. Lenkétöl regényt, Tolnai Lajostól novellát, Küry Klárától pályája kezdetéről irt kedves kis czikket s Császár Imrétől, a nemzeti szinház tagjától költeményt találunk. A heti krónikát maga a szerkesztő, Váradi Antal dr irja, a lap technikai, irodalom és müvészeti, vegyes és hir-rovata pedig a legváltozatosabban van összeállitva. Képei a legszebbek, melyeket csak képes lap hazai eszközöknek elöállithat. Ezek, müvészi kivitelben Miklós Ödönt, az uj államtitkárt, az ifju szerb királyt, a belgrádi királyi palotát, a szerb királyi tróntermet, Belgrád városának két látóképét — azonkivül Veszprém városát ábrázolják a vész elött s az égés alatt az „Ország-Világ“ rajzolójának saját fölvétele után. Az irodalmi rovat számos uj könyv ismertetését, a technikai rovat pedig a párisi pneumatikus posta fametszetét hozza. Gazdagabb, szebb tartalmat és kiállitást nem kivánhatunk. A lap elöfizetési ára negyedévre 2 frt.

Törvényszék.

§ **Gyilkosság vádjától** menekült meg tegnap Rusz Mojsza ottlakai lakos. Azzal volt vádolva, hogy Krizsán Gyorgye ablakán belőtt s a gazdát agyonlőtte. A gyilkosság elkövetését a csendőrség előtt beismerte ugyan, de már a vizsgálat folyamán visszavonta beismerő vallomását s a visszavonást a csendőrség állitólagos kinzásával indokolta. Az aradi törvényszék büntető tanácsa igy a tegnapi végtárgyaláson egyéb bizonyiték hiányában Rusz Mojszát felmentette s azonnal szabadlábra is helyezte. Az ügyész felebbezett.

Táviratok.

Miniszterein Bécsben.

Budapest, április 24. (Saját tud. táv.) Wekerle miniszterelnök, Hieronymi és Bethlen gróf miniszterek tegnap este Bécsből Budapestre érkeztek. Wekerle miniszterelnök tegnap délelőtt több óra hosszat tanácskozott Bécsben Kállay közös és Steinbach osztrák pénzügyminiszterrel. E tanácskozás tárgyát a megszállott tartományok közigazgatásának jövő évi költségvetése képezte, különösen lényeges módositások kerülvén szóba a költségelőirányzat összeállitása tekintetében. A miniszterelnök azután még Taaffe gróf osztrák miniszterelnökkel és később hosszabb ideig Kálnoky gróf közös külügyminiszterrel értekezett.

Bécs, április 24. (Saj. tud. távirata.) Kálnoky külügyminiszter hosszan értekezett Giers orosz külügyérrel.

Az egyházpolitika mellett.

Budapest, április 24. (Saját tud. táv.) Hevesmegye mai közgyülése nagy többséggel a kormány egyházpolitikája mellett nyilatkozott.

Párbajok a fővárosban.

Budapest, ápril 24. (Saj. tud. távirata.) Sok és nagyobb fajtáju párbaj készülődik. Az egyik párbaj vivói arisztokraták, s a legkitünőbb lövők. Holnap mérköznek.

Fagy.

Budapest, április 24. (Saját tud. táv.) Tegnap — ugyszólván — országos fagy volt, különösen pedig a felső erdélyi megyékben.

A munkások és május elseje.

Budapest, április 24. (Saját tud. táv.) A május elsejei tüntetést előkészitő értekezleten államvasut-gépgyári munkások kijelentették, hogy a lelketlen tüntetéstől távolmaradnak s dolgozni fognak. Az értekezletet elhagyták.

Apponyi beteg.

Budapest, április 24. (Saj. tud. táv.) Apponyi Albert gróf nehány nap óta gyöngélkedik. Gége-baj bántja. E bajai miatt nem vett részt Apponyi a most folyó budgetvitában sem.

Jókai diszpolgár.

Nagybecskerek, április 24. (Saj. tud. táv.) Klein főrabbi inditványára Jókait diszpolgárnak megválasztották.

Tüz mindenfelé.

Nagy-Kanizsa, április 24. (Saj. tud. távirata.) Orkánszerü vihar közepette tegnap délután három órakor a város keleti részén fekvő Csordás-utczában tüz támadt és pár percz mulva három utczában égett. A vészre óriási rémület támadt. Mindenki lázas munkával sietett a mentéshez. A tüzoltóság, a gyalog-honvédség emberfeletti munkát végzett, dicséretesen buzgólkodtak a vész elfojtásában a polgári és középkereskedelmi iskolák növendékei is. Estig sikerült a tüzet lokalizálni. Harminczépület és **három ember leégett.** Megjegyzendő, hogy már napok óta jeleztek fenyegető levelek tüzveszedelmet, de amelynek keletkezését eddig kideriteni nem sikerült.

Császári felköszöntők.

Berlin, április 24. (Saját tud. táv.) A »Reichtanzeiger« külön kiadásban közli Umberto király és Vilmos császárnak a tegnapi diszebédnél mondott felköszöntőit.

A szerb államcsiny.

Belgrád, április 24. (Saj. tud. távirata.) A király az egyetem fogadásakor mondta Kracskovics tanár képviselőnek: »A liberálisok manifesztuma az egyetlen, mely az uralkodóházról hallgat.« Mire a tanár a következőket mondta: »Es fölséged proklamációja az első, mely az uralkodóházhoz oly hü pártot eltaszitotta!«

Belgrád, április 24. (Saját tud. táv.) Több minisztert vádalá helyeznek a költségvetés áthágásáért. A liberális kormány két milliót költött.

Franczia borkereskedés.

Páris, április 24. (Saját tud. távirata.) A franczia borvám emelése következtében a borforgalom csökkent és a kivitel is hanyatlott. Bevittek Franciaországba hordókban január—márczius hónapok folyamán 2.107,592 hekt. bort (1892-ben 4.860,597 hekt.) Kivittek hordókban 229,022 hektolitert. (1892-ben 347,364 hekt.)

Olaszország ünnepe.

Róma, április 24. (Saját tud. távirata.) Ma csapatszemle volt az uralkodók jelenlétében, mely ismét tüntetésekre adott alkalmat.

Közgazdaság.

= **Legeltetés.** Aradváros gazdasági széke tegnap ülést tartott a legelőrendezés tárgyában. A gazdaközönség már megkezdheti a marhák számának bemondását. Hogy mikor kezdődik a legeltetés, azt később határozza meg a tanács, mert most még nincs fü. A legeltetési dijak tekintetében a szokásos fizetési kedvezményt a folyó évre is fenntartották.

= **Uj fedeztetési állomás.** Szemlak község kérelmére a földmivelési miniszter utólagosan 2 ménlóból álló uj fedeztetési állomás felállitását engedélyezte.

= **Nagy-Halmágy és Pleskucza** vidékén rossz aratásra van kilátás; a hosszantartó szárazság és az erős fagyok következtében az őszi buza nagyobbrészt kiveszett, folyton szántanak ki belőle. A tavaszi vetés hiányosan kel. Fü még nincsen, a háziállatok még nem hajthatók ki a legelőre.

= **Battonyáról** irják: Vidékünkön a vetések állása nagyon gyenge. A gyakori és száraz szelek tönkreteszik a gabonát. A czukorrépát már egy hónapja hogy elvetették, de eső nem lévén, még nem kelt ki. A nagy szárazság miatt még a kukoricza alá is alig lehet szántani.

= **Uj-Aradon**, mint nekünk irják, a buzavetés igen rossz állapotban van. Alacsony és sok helyen még ki sem kelt. Többen már ki is szántották és helyébe kukoriczát vetnek. Az a kevés rozs, a mit a vidéken természtenek, szintén igen fogyatékos. A gyümölcs sok helyen megfagyott, különösen a helység nyugati részén, a keleti oldalán elég szép. A meggyfa jól virágzik, különösen a szőlőkben. A szőlőt a szél annyira kiszáritotta, hogy meg se lehet kötözni, mert törik.

= **Budapest kőbányai sertéskereskedelmi csarnok.** 1893. évi április. hó 22. Hizott sertés árak: I. Magyar első rendü: Öreg nehéz (páronkint 400 klgron felüli sulyban) 45—46 krig Oreg közép (páronkint 300—400 kilogramm sulyban) 45—46 krig. Fiatal nehéz (pkint 320 klgon felüli sulyban) 49—50· krig. Fiatal közép (pkint 251—320 klgr. sulyban) 49·—50. krig. Fiatal könnyü (pkint 250 klgr. terjedő sulyban) 47—48 krig. — II. Magyar szedett: Nehéz (páronkint 280 klgron felüli sulyban) 45—46 krig. — Közép (pkint 220—280 klgr. sulyban 45—46 krig. — Könnyü (pkint 220 klgrig terjedő sulyban) 47—47.5 krig. — Szerbiai: Nehéz (pkint 260 kilogron felüli sulyban) 47—48 krig — Közép (pkint 220—260 kilogr. sulyban) 47—48 krig. — Könnyü (pkint 220 klgrig terjedő sulyban) 46—47 krig. Sertéslétszám: 1893. április hó 20-án volt készlet 151,548 darab. 1893 április 21-én felhajtatott: 695 db. 1893. április 21-én elszállittatott 1578 db. 1893. április 22-én maradt készletben 150,665 drb — A hizott-sertés üzletirányzata: változatlan.

Szeszüzlet.

— Április 24. —

Mai jegyzéseink: Készáru nagyban nyers szesz 50.50, kicsinyben 51.— hordó nélkül, per 100 liter % beleértve 35 frt fogyasztási adót.

Budapesti gabnatőzsde.

— Az „Aradi Közlöny" távirati tudósitása. —

Budapest, április 24. d. u. 5 óra.

Gabona		Fajt	Irányzat	100 kilogramm frt
Tényleges árak	Buza	bánsági	szilárd	7.65— 8.05
		tiszavidéki	„	7.80— 8.35
		pestvidéki	„	7.75— 8.30
		fehérmegyei	„	7.75— 8.30
		bácskai	„	7.80— 8.30
		észak-magyarországi	„	—.——.—
	Rozs	—	szilárd	6.60— 6.70
	Árpa	takarmány	szilárd	5.25— 5.35
		égetni való	„	5.70— 6.05
		sörfőzdei	„	6.35— 6.60
	Zab	—	szilárd	5.95— 6.25
	Tengeri	bánsági	szilárd	—.——.—
		másnemü	„	4.65— 4.75
	Káposzta-repcze		szilárd	—.——.—
	Köles	—	szilárd	4.30— 4.60
Szakértőjelentés határidőre	Buza	tavaszra	szilárd	8.20— 8.22
		junius 1894	„	7.88— 7.90
		őszre	„	7.88— 7.90
	Tengeri	május-junius 1894	szilárd	4.80— 4.82
		szept-október 1893	„	4.98— 5.—
	Zab	Budapest sz. tavaszra	szilárd	6.10— 6.15
		Budapest sz. őszre	„	5.90— 5.92
	Káposzta-repcze	aug.-szeptember 1893	szilárd	14.75—15.—

Szerkesztői üzenetek.

— **Igazságtalanság.** (Arad.) Ebben a dologban nem polemizálunk. Értesüléseink a rendőrségtől valók. Ha tetszik reá felelni, ott a nyilttéri rovat. — **R. József** (Uj-Arad.) Köszönjük a figyelmet, meg a jóakaratot. Csakhogy olyan formán van megszövegezve a hozzánk küldött levelezőlap, hogy azon az egész szerkesztőség együttes erővel sem birt eligazodni. Mi légyen az a „csordás és polgár-vásár?" — **Világos.** Kérjük, a papirosnak csak egyik oldalára sziveskedjék irni. A nyomdában a szedők széjjeldarabolják a kéziratokat, hogy többen végezhessék egyszerre a szedést s nem képzeli, milyen nehézséget okoz, ha a papir mindkét fele be van irva. A tudósitásért különben köszönet! — **V. T.** (Radna.) Megkaptuk, köszönjük. Csak a legvégső mondatot töröltük belőle, elvünk ellen lévén annak tenorja. — **P. T. G.** (Kalocsa.) Elolvastuk, legközelebb jön.

Idegenek névsora Aradon.

— Április 24. —

Fehér Kereszt szálloda: Paljános Zsigmond földbirtokos, Petrozsény. Beöthy János birtokos, Jász-Apáti. Deutsch Zsigmond vállalkozó, Temesvár. Stanger Róbert vállalkozó, Temesvár. Stern Antal kereskedő, Orosháza. Dr. Neugeboren A. ügyvéd, Nagyszeben. Dr. Salacz B. ügyvéd, Nagyvárad. Dr. Vancsó Gyula ügyvéd, Budapest. Eder A. igazgató, Budapest. Székely Tivadar magánzó, Budapest.

Felelős szerkesztő: **Vass Géza.**

Nagy-Pél község elöljáróitól.

405 | 893. 305 2—3

Pályázati hirdetmény.

Közhirré tétetik, hogy a nagy-péli községi szülésznői állás, — mely a községi pénztárból 80 frt évnegyedes utólagos részletekben fizetendő készpénz és a teljesen szegények kivételével, kiket ingyen köteles kezelni, — esetenkint a fél által fizetendő 1 frtnyi dijjal van egybekötve — **1893. évi május hó 6-án d. e. 10 órakor** Nagy-Pél község tanácstermében tartandó választás utján be fog töltetni.

Miröl pályázni óhajtók oly felhivással értesittetnek, hogy képesitési oklevéllel és elönyükre szolgáló eddigi gyakorlatukat igazoló ugy erkölcsi bizonyitvánnyal ellátva a választáson személyesen megielenni tartoznak.

Nagy-Pélen, 1893. évi április 19-én.

Serb Geraszim, jegyző — **Paul Tripon,** biró.

Elhizás

és a belső szervek elzsirosodása

nehéz lélegzetvétellel, vérkeringési akadálylyal, szivgyöngeséggel együtt, különös életrendi szabályok követése nélkül is gyógyitható a

REDUKCIO-LABDACSOK

használatával, rendeli Schindler Barnay dr. cs. tanácsos, fürdőervos Marienbadban és készitik a marienbadi „Adler"-hez czimzett gyógyszertárban. Kapható minden gyógyszertárban.

Egy doboz ára 2 frt. Vidéki megrendelések 2 frt 20 kr. elöleges beküldése mellett bérmentve vagy utánvétellel küldetnek.

KAPHATÓ:

RING LAJOS

„Angyalhoz" czimzett gyógyszertárában Aradon, Asztalos Sándor-utcza I. sz.

11 8—12

Elöfizetési felhivás!

„ORIENT"

európai fürdők és szállodák közlönye czimü, havonként háromszor megjelenö, diszesen kiállitott illusztrált folyoiratra.

Az első szám megjelenik 1893. április 20-án

50.000 példányban

magyar-, franczia-, német és angol nyelven.

Elöfizetési árak:

Egész évre: 12 korona, fél évre 6 korona, negyed évre 3 korona.

Egyes szám ára 40 fillér.

Elöfizetéseket és hirdetéseket elfogad a kiadóhivatal

263 3—5 **„ORIENT"**

az európai fürdők és gyógyhelyek központi képviselete

BUDAPEST,

IV., Hatvani-utcza 4-ik szám (Dréher-palota).

Kárpitos és diszitő

STEIGERWALD A.

Butorgyáros Aradon.

BÚTORRAKTÁR: ANDRÁSSY-TÉR 17. SZÁM.

BÚTORGYÁR: P. VÁLASZTÓ U. 32. SZ.

Ajánlom dúsan felszerelt raktáromat

szalon, ebédlő és hálószobákból,

ugyszintén a legizlésteljesebb

kárpitos bútoraimat,

különösen a **minden versenyt kizáró** ugy **hazai,** mint **amerikai dió** és **tölgyfából** készült butoraimat.

Elfogadok mindennemű megrendelést teljes lakberendezésekre

minden stylü kivitelben

elönyös feltételek és olcsó árak mellett.

Vidéki megrendelések pontosan teljesittetnek.

243. 4—10.

2529/893 318. 1—3.

Hirdetés.

A nagyméltóságu m. kir. belügyminiszter urnak 1892. évi február 4-én 93530/1891 és 1893. évi január hó 24-én 6136 sz. a. körrendelete nyomán ezennel közhirré tétetik, hogy a katonai háromszögelési jegyek vagy gulák továbbá az alap vagy szintezési oszlopok és á szintezési magassági jegyek, nem különben az 1891 évi 41-dik tcz. negyedik szakasza alapján a kataszteri földmérés czéljából létesitett oszlopok és egyébb jelzők megrongálása vagy megkárositása azok minemüségére való tekintet nélkül a kapitányi hivatalnak azonnal tudomására hozandók és a kapitányi hivatal által jövöre egyenesen és kizárólag a m. kir. háromszögméreti számitó hivatalnak (Budapesten I. kerület Vár Verböczy-utcza 7 szám) lesznek bejelentendők.

Mindazok kik a fentebbjelzett katonaság háromszögelési vagy a polgári hatóság kataszteri jelzöi vagy megrongálják vagy eltávolitják s más helyre helyezik vagy áthordják és megsemmisitik kihágást követnek el s azért az illetékes biróság által szigoruan fognak büntettetni.

Arad, 1893. évi január 24-én

A városi tanács.

M. kir. államvasutak üzletvezetősége Aradon.

6284 | 93. sz. 296 1—3

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak mezöturi állomásán levő felvételi épület megnagyobbitása, átalakitása és ugyanott egy uj veranda épitésének biztositására ezennel nyilvános pályázat hirdettetik.

Az épitési munkák egységárak szerint és utánmérés alapján fognak kiadatni.

A tervek, ajánlati költségszámitások, az épités végrehajtására vonatkozó feltételek és a szerződési tervezet a m. kir. államvasutak aradi üzletvezetősége pályafentartási és épitési osztályának hivatalos helyiségeiben (Arad, főut, arad-csanádi vasuti palota I. emelet) valamint a mezöturi osztálymérnökségnél (Mezötur, Bazár-épület I. emelet) a hivatalos órák alatt megtekinthetök és 50 krért megszerezhetök.

Az épitkezés elvállalására az ajánlati költség számitási ürlapokba a munkák teljesitésére vonatkozó egységárak bejegyzendök s azok a zárt ajánlattal együtt kellöen bélyegezve f. évi április hó 30-ának déli 12 óráig a következő czimzéssel adandók be:

„A m. kir. államvasutak üzletvezetőségének Aradon. Ajánlat a mezöturi felvételi épület megnagyobbitására és átalakitására."

Az ajánlatok benyujtását megelözö napon azaz 1893. april hó 29-én déli 12 óráig 2100 forint azaz o. é. kétezeregyszáz forint bánatpénz lesz a m. kir. államvasutak aradi üzletvezetősége gyüjtöpénztárába készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban leteendö.

Az ajánlatokban a fenti bánatpénz lefizetésének megtörténte felemlitendö.

Az értékpapirok a budapesti, illetöleg a bécsi tözsdén legutóbb jegyzett, 13 napnál nem régib utolsó napi árfolyammal számitandók, de soha névértéken felül.

Készpénzben letett óvadék után kamat nem követelhető.

Ezen feltételektöl eltérö, vagy határidö után, vagy pedig táviratilag beérkezö ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Posta utján beküldött ajánlatok a bánatpénzek tértivevénnyel adandók fel.

Az ajánlatok között a szabad választás jogát az üzletvezetőség magának fentartja tekintet nélkül az ajánlott egységárak nagyságára.

A pályázat eredményéröl f. évi április hó 30-ika után való napokban a pályázók értesittetni fognak.

Arad, 1893. április hó.

Az üzletvezetőség.

582 | 1893. 295. 3—3.

Pályázati hirdetmény.

Arad sz. kir. város törvényhatóságánál egy 960 frt évi fizetéssel és nyugdij jogosultsággal kapcsolatos fogalmazói állás üresedésbe jövén, azok akik ezen állást elnyerni óhajtják s az 1893. évi I. t.-cz. 3. §-ban elöirt minösitéssel birnak, felhivatnak, hogy pályázati kérvényüket a f. é. május hó 9-ig nállam benyujtsák

Arad, 1893. április 17.

Salacz Gyula
kir. tanacsos, polgármester.

Vendéglő a „magyar koronához"
(Petőfi-utcza 9.)
Ma kedden, 1893. april hó 25-én
Vendégjátéka a budapesti első
ORPHEUM-TÁRSASÁGNAK
(Goldberger J. igazgatása alatt,)
Szenzációs. Először. Óriási süker.
Estély Madárynál
hármas kalabriász.
Végtelen nevettető. Váratlan süker!
Geiger Jokl
pályadijnyertes szenzációs komédia Armintól.
Egészen uj müsorral a tréfás
Rohmes-trio,
az egész személyzet közreműködésével.
Naponkint uj és illedelmes gazdag müsor, melyen családok is részt vehetnek.
Kezdete este 8 órakor. Belépti-dij 50 kr.
Izletes ételek, kitünő italokról, ugy pontos kiszolgálatról gondoskodik s számos látogatásért esd tisztelettel
SCHREYER FERENCZ,
vendéglős.

!! Olcsó üzleti papirzacskók nagyban !!
Uj üzlet megnyitás.
RÓNAY és BARTOS
füszer, gyarmatáru, csemege és borkereskedés
Arad, Szabadságtér, ó-szinház épület.
Bizományi nagykereskedés.
Valódi franczia champagnei pezsgőborok nagykereskedése.
Az első budapesti pálinkaeszenczia és áthergyár összes gyártmányainak nagykereskedése.
Détsy György és Társa első kispesti gépolaj és kenőcsgyár összes gyártmanyainak kizárólagos nagykereskedése Délmagyarország és Erdélyre.
Gőzhengermalmi lisztek nagykereskedése.

Árjegyzék:

1	kiló	Jamaica kávé legfinomabb	2 frt	—	kr.
1	„	Cuba „ „	2 „	—	„
1	„	Mocca „ „	2 „	05	„
1	„	Gyöngy „ „	2 „	08	„
1	„	Pörkölt „ „	2 „	10	„
1	„	Aranyjáva kávé „	2 „	10	„
1	„	Cuba másodrendü	1 „	85	„
1	„	Mazsola elsőrendü	— „	56	„
1	„	Mazsola másodrendü	— „	52	„
1	„	Mandola friss elsőrendü	1 „	15	„
1	„	Olaszmogyoró nagy	— „	44	„
1	„	Chocoládé valódi franczia	1 „	85	„
1	üveg	7 deciliteres franczia cocnac	1 „	30	„
1	„	3½ „ „ „	— „	75	„
1	„	valódi franczia pezsgő elsőrendü	4 „	20	„
1	„	„ „ „ másodrendü	3 „	—	„
½	liter	valódi jamaicai kitünő rum	1 „	45	„
½	„	belföldi finom rum	— „	65	„
1	csomag	tejgyertya elsőrendü	— „	45	„
1	„	„ másodrendü	— „	40	„
1	kiló	franczia cacao elsőrendü	4 „	60	„
1	„	olasz szalámi kitünü	1 „	80	„

Továbbá mindennemü **csemegék és sajtok a legolcsóbb árak mellett.**

Nagyobb összegre menő postai rendelményeket portómentesen küldünk.

Pannonia gőzmalmi lisztek, gépolajokat és kocsikenőcsöket jó hitelü egyéneknek 2 havi hitelre adunk.
249 5—*

Tisztelettel ajánljuk magunkat a helybeli és vidéki t. cz. közönség nagybecsü pártfogásába
RÓNAY és BARTOS.

SCHLICK - FÉLE VASÖNTÖDE ÉS GÉPGYÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPESTEN.
254. 4—18. Gyár és irodák: **VI. Kerület, külső váczi-ut**
Városi iroda és raktár: **Podmaniczky-utcza 14.** | Fiók-raktár: **Kerepesi-ut 77.**
Gőz- és járgánycséplő- készületek,
szamos első dijakkal kitüntetett
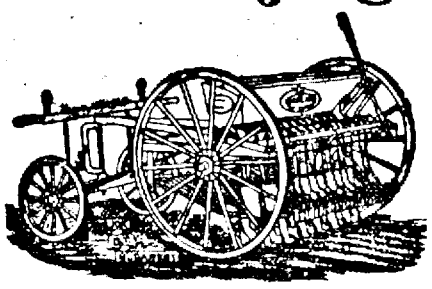
szabad. SCHLICK-féle 2 és 3 vasu ekék,
mélyitő- és egyetemes aczél-ekék,
eredeti SCHLICK és VIDATS-féle
egyvasu ekék, talajmivelő eszközök,
valamint
Schlick-féle szab. „HALADÁS" sorbavetőgépek.
Takarmánykészitő gépek, darálók, örlőmalmok és mindennemü gazdasági gépek. Eredeti amerikai kévekötő és marokrakó arató gépek ós fükaszáló gépek, szállitható mezei vasutak stb.
Előnyös fizetési feltételek. Legjutányosabb árak. Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

PSERHOFER J.-féle gyógyszertár
BÉCSBEN, I. ker., Singerstrasse 15. sz. a. „zum goldenen Reichsapfel."
Vértisztitó labdacsok, ezelőtt **általános labdacsok** neve alatt; ez utóbbi nevet teljes joggal megérdemlik, mivel csakugyan alig létezik betegség, melyben ezen labdacsok csodás hatásukat ezerszeresen be nem bizonyitották volna. Évtizedek óta ezen labdacsok általános elterjedésnek örvendenek és alig van család, melyben ezen kitünő háziszerből készlet nem volna található.

Számtalan orvos által ezen labdacsok háziszerül ajánltatnak és ajáltattak minden oly bajoknál melyek a rosz emésztésből és székrekedésből erednek: mint epe-zavarok, májbajok, kólika, vértólulások, aranyér, béltétlenség s hasonló betegségeknél. Vértisztitó tulajdonságuknál fogva kitünő hatással vannak vérszegénység s az abból eredő bajoknál is: igy sápkórnál, idegességből származó fejfájásoknál stb. Ezen vértisztitó labdacsok oly könnyen hatnak, hogy a legcsekélyebb fájdalmakat sem okozzák s ennek folytán még a leggyengébb egyének, de még gyermekek által is minden aggodalom nélkül bevehetők.

A számtalan hálairatból, melyet e labdacsok fogyasztói a legkülönbözőbb és legnehezebb betegségük után egészségük visszanyerése folytán hozzánk intéztek, ezen helyen csakis néhányat emlitünk azon megjegyzéssel, hogy mindenki, aki ezen labdacsokat egyszer használja, meg vagyunk győződve, hogy azokat tovább fogja ajánlani.

Schlierback, 1888. október 22-én.
Tekintetes ur!
Alulirt kéri, hogy felette hasznos és kitünő vértisztitó labdacsaiból ismét 4 csomagot küldeni sziveskedjék.
Neureiter Ignácz. orvos.

Hrasche, Flödnik mellett, 1887. szept. 12-én.
Tekintetes ur!
Isten akarata volt, hogy az Ön labdacsai kezeim közé kerültek, melyeknek hatását ezennel megirom: Én gyermekágyban meghültem olyannyira, hogy semmi munkát sem voltam képes többé végezni és bizonyára már a holtak közt volnék, ha az Ön csodálatraméltó labdacsai engem nem mentettek volna meg. Az Isten áldja meg Önt ezért ezerszer. Nagy bizalmam van, hogy ezen labdacsok engem is tökéletesen ki fognak gyógyitani, amint már másoknak is egészségük visszanyerésére segitségül szolgáltak.
Knificz Teréz.

Bécs-Ujhely, 1887. nov. 9-én.
Mélyen tisztelt ur!
A legforróbb köszönetemet mondom ezennel Önnek 60 éves nagynénám nevében. Az illető 5 éven át szenvedett gyomorhurutban és vizkórságban, már életét is megunta, melyről egyébként le is mondott midőn véletlenül egy dobozt kapott az Ön kitünő vértisztitó labdacsaiból s azoknak állandó használata folytán tökéletesen kigyógyult
Legfőbb tisztelettel Weinczettel Josefa

Eichengraberamt, Gföhl mellett, 1889. márcz. 27
Tekintetes ur!
Alulirott ismételten kér 4 csomagot az Ön valóban hasznos és kitünő labdacsaiból. El nem mulaszthatom legnagyobb elismerésemet kifejezni ezen labdacsok értéke felett és azokat ahol csak alkalmam nyilik a szenvedőknek legmelegebben fogom ajánlani. Ezen hálairatom tetszésszerinti használására Önt ezennel felhatalmazom.
Teljes tisztelettel Hahn Ignácz

Gotschdorf, Kolbach mellett, Szilézia 1888. okt. 8
T. ur!
Felkérem, miszerint az Ön vértisztitó labdacsaiból egy csomagot 6 dobozzal küldeni sziveskedjék. Csakis az Ön csodálatos labdacsainak köszönhetem, hogy egy gyomorbajtól, mely eneem öt éven át gyötört, megszabadultam. Ezen labdacsok nálam sohasem fognak kifogyni s midőn legforróbb köszönetemet kifejezem, vagyok tisztelettel
Zwickl Anna.

Ezen vértisztitó labdacsok csakis a **Pserhofer J.-féle, az „arany birodalmi almához" czimzett gyógyszertárban, Bécsben I., Singerstrasse 15. sz. a.** készittetnek valódi minőségben s egy 15 szem labdacsot tartalmazó doboz ára 21 kr. Egy csomag, melyben 6 doboz tartalmaztatik, 1 frt 05 krba kerül; bérmentetlen utánvételi küldésnél 1 frt 10 kr. Egy csomagnál kevesebb nem küldetik el.

Az összeg előbbeni beküldésénél (mi legjobban postautalványon eszközöltettk) bérmentes küldéssel együtt: 1 csomag 1 frt 25 kr. 2 csomag 2 frt 30 kr, 3 csomag 3 frt 35 kr, 4 csomag 4 frt 40 kr, 5 csomag 5 frt 20 kr. és 10 csomag 9 frt 20 krba kerül.

NB. Nagy elterjedettségük következtében ezen labdacsok a legkülönfélébb nevek és alakok alatt utánoztatnak; ennek következtében kéretik **csakis** Pserhofer J.-féle vértisztitó labdacsokat követelni és csakis azok tekinthetők valódiaknak, melyeknek használati utasitása a Pserhofer J. név aláirással fekete szinben és minden egyes doboz fedele ugyanaz aláirással vörös szinben van ellátva.

Amerikai köszvénykenőcs, gyors és biztos hatásu legjobb szer, minden köszvényes és csuzos bajok, u. m.: gerincz-agy bántalom, tagszaggatás, ischias, migraine, ideges fogfájás, főfájás, fülszaggatás stb. stb. ellen. 1 frt 20 kr.

Tannochinin hajkenőcs Pserhofer J.-től. Évek hosszu sora óta valamennyi hajnövesztő szer között orvosok által a legjobbnak elismerve. Egy elegánsan kiállitott nagy szelenczével 2 frt.

Általános tapasz Steudel tanártól. Ütés és szurás által okozott sebeknél mérges daganatoknál, ujjkukacz, sebes- vagy gyulladt-mell vagy más ily bajoknál, mint kitünő szer lőn kipróbálva. 1 tégely 50 kr. Bérmentve 75 kr.

Fagybalzsam Pserhofer J.-től. Sok év óta a fagyos tagokra és minden idült sebre, mint legbizfosabb szer elismerve. 1 köcsöggel 40 kr. Bérmentve 65 kr.

Utifűnedv, egy általánosan ismert kitünő háziszer, hurut rekedtség, görcsös köhögés stb. ellen. 1 üvegecske ára 50 kr. 2 üveg bérmentve 1 frt 50 kr.

Élet-esszenczia (prágai csöppek) megrontott gyomor, rossz emésztés és mindennemü altesti bajok ellen kitünő háziszer. Egy üvegcsével 22 kr., 12 üveg 2 frt.

Általános tisztitó só Bulrich A. W.-től. Kitünő háziszer a rosz emésztés minden következményei, u. m.: fájás, szédülés, gyomorgörcs, gyomorhév, aranyér, dugulás stb. ellen. 1 csomag ára 1 frt.

Angol csodabalzsam, 1 üveg 50 kr, egy kis üveg 12 krajczár.

Por a lábizzadás ellen. Ezen por megszünteti a lábizzadást s azáltal képződő kellemetlen szagot, épen tartja a lábbelit és mint ártalmatlan szer van kipróbálva. Egy dobozzal 50 kr. Bérmentve 75 kr.

Golyva-balzsam, kitünő szer golyva ellen. 1 üveg 40 krajczár, bérmentes küldéssel 65 krajczár.

Helsó vagy egészség-só kitünő gyógyszer, gyomorhurut és minden a rendetlen emésztésből származó bajoknál. 1 csomag 1 frt.

Ezen itt felsorolt készitményeken kivül az osztrák lapokban hirdetett összes bel- és külföldi gyógyszerészeti különlegességek raktáron vannak és a készletben netán nem levők gyorsan és olcsón megszereztetnek. — Postai megrendelések a leggyorsabban eszközöltetnek, ha a pénzösszeg előre beküldetik; nagyobb megrendelések utánvétellel küldetnek. Bérmentve csakis oly esetben történik a küldés, ha az összeg előre beérkezik, melyesetben a postaköltségek sokkal mérsékeltebbek.

A fenti különlegességek kaphatók Török József gyógyszerész urnál Budapesten, király-utcza 12-ik szám: 126 10—12

Nyomatja és kiadja az „Aradi nyomdatarsasag" könyvnyomdája